

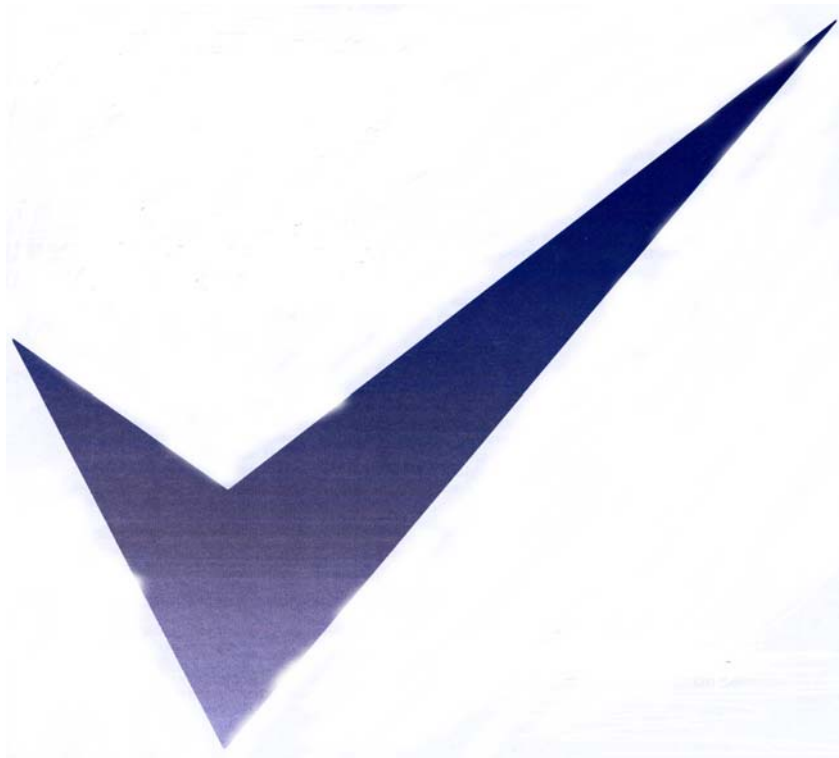

Department of
**Health, Social Services
and Public Safety**

An Roinn
**Sláinte, Seirbhísí Sóisialta
agus Sábháilteachta Poiblí**

www.dhsspsni.gov.uk

Wyrażanie zgody – czego masz prawo oczekiwać

Przewodnik dla rodziców

Wyrażanie zgody na badanie, leczenie lub opiekę nad Twoim dzieckiem

Zanim lekarz, dentysta, pielęgniarka lub terapeuta rozpocznie badanie lub leczenie Twojego dziecka, musi on/ona uzyskać **zgode** na jego przeprowadzenie.

Czasami dzieci mogą wyrazić zgodę we własnym imieniu, w zależności od ich wieku i zrozumienia sytuacji, w innych przypadkach poproszony/poproszona zostaniesz o udzielenie za nich zgody, jako ich rodzic.

Ulotka ta pozwoli Tobie zrozumieć kto może wyrażać zgodę, kiedy oraz w jaki sposób.

W jaki sposób Twoje dziecko lub Ty zostaniecie poproszeni o wyrażenie zgody?

Sposób, w jaki osoby zapewniające opiekę (lekarze, pielęgniarki, pracownicy służby zdrowia, opiekuni lub terapeuci) proszą o wyrażenie zgody częściowo zależy od tego, co planują oni zrobić. Może to odbyć się w prosty sposób. Na przykład, lekarz ogólny może zapytać czy może spojrzeć na gardło Twojego dziecka. Ty wówczas prosisz małe dziecko o otwarcie ust, aby lekarz mógł zobaczyć jego gardło. Starsze dzieci same otworzą usta. Oznacza to, że zarówno dziecko, jak i Ty wyraziliście zgodę na badanie. W przypadku procedur bardziej skomplikowanych, np. operacji, Twoje dziecko lub Ty zostaniecie poproszeni o podpisanie formularza wyrażającego zgodę na leczenie.

Kto jest odpowiedzialny za wyrażenie zgody?

Ty masz prawo do wyrażenia zgody na leczenie w imieniu dziecka do 18-go roku życia, za które ponosisz tzw. „odpowiedzialność rodzicielską”.

Dzieci natomiast również otrzymują prawo podejmowania decyzji w swoim imieniu jak dorosną – przeczytaj informacje na następnej stronie.

Kto ponosi odpowiedzialność rodzicielską?

- **Matki** automatycznie ponoszą odpowiedzialność rodzicielską za swoje dzieci.
- **Ojcowie** również ponoszą odpowiedzialność rodzicielską jeśli w momencie poczęcia lub urodzenia dziecka byli mężem jego matki lub jeśli następnie się z nią ożenili.
- **Ojcowie w stanie wolnym (nieżonaci)** nie sprawują automatycznie władzy rodzicielskiej. Jeżeli ich dziecko urodziło się po 15-tym kwietnia 2002 włącznie i ich nazwisko figuruje na świadectwie urodzenia dziecka to ponoszą oni odpowiedzialność rodzicielską. Sposobem przyznania władzy rodzicielskiej nieżonatemu ojcu może być również decyzja sądu lub „umowa o sprawowaniu władzy rodzicielskiej”. Ojczymom również można zostać przyznana władza rodzicielska poprzez wydaną przez sąd decyzję.
- **Osoby opiekujące się Twoim dzieckiem**, np. opiekunki do dziecka, prywatni wychowawcy lub dziadkowie nie posiadają zwykle władzy rodzicielskiej, ale jeśli chcesz to możesz ich upoważnić do podejmowania decyzji dotyczących zdrowia dziecka.

Jak decydować o tym, co jest najlepsze dla dziecka?

Od rodziców oczekuje się podejmowania za dzieci decyzji dotyczących ich opieki zdrowotnej i społecznej. Decyzje te opierają się na tym, co według rodziców „leży w interesie dzieci” lub przyczyni się do ich dobrobytu. Dobrze jest jednak angażować dzieci w podejmowanie decyzji na tyle na ile jest to możliwe. Nawet dzieci, które są jeszcze za małe, aby podejmować samodzielnie decyzje mogą odgrywać pewną rolę przy podejmowaniu decyzji dotyczących ich zdrowia lub opieki. Im bardziej będą one w ten proces angażowane, tym większe prawdopodobieństwo, że będą one pozytywnie nastawione do leczenia lub opieki, którym zostaną poddane.

Co się stanie w przypadku, gdy Ty oraz osoby zapewniające opiekę medyczną i społeczną się nie zgadzacie?

Czasami pracownicy służby zdrowia i opieki społecznej oraz rodzice mogą nie zgadzać się w sprawie tego, co leży w najlepszym interesie dziecka. Zwykle pracownicy ci nie mogą niczego rozpocząć bez Twojej zgody.

Ważne jest, aby zawsze wszystko przedyskutować, starając się dojść do porozumienia. Pomocne może być np. zasięgnięcie drugiej opinii medycznej lub rozmowa z innymi osobami zaangażowanymi w opiekę nad Twoim dzieckiem. Czasami jednak pracownicy służby zdrowia i opieki społecznej mogą uważać, iż pewna metoda leczenia jest konieczna dla dziecka, a nawet może uratować jego życie. Wtedy mogą oni zgłosić się do sądu z prośbą o wydanie decyzji. Podobnie Ty, po zasięgnięciu porady prawnej, możesz poprosić sąd o nakaz lub zakaz podjęcia leczenia, jeżeli uważasz, iż leży to w najlepszym interesie Twojego dziecka.

W rzadkich przypadkach, gdzie nie osiągnięto porozumienia, sąd posiada moc spełnienia lub odrzucenia prośby Twojej lub lekarza, jeśli zdaniem sądu stanowi to postępowanie właściwe.

Kiedy dzieci mogą wyrażać zgodę w swoim imieniu?

Dzieci w wieku od 16 do 18 lat

Kiedy dzieci skończą 16 lat, mogą one podejmować decyzje odnośnie badania, leczenia lub opieki tak samo jak dorośli. Osoby zapewniające opiekę medyczną lub społeczną nie muszą dodatkowo pytać się Ciebie o zgodę.

Dzieci poniżej 16 roku życia

Regulamin mówi, iż dzieci poniżej 16 roku życia również mogą być w stanie wyrażać w swoim imieniu zgodę, pod warunkiem, iż uważa się, że potrafią one w pełni zrozumieć, co się z tym wiąże (są one uważane za kompetentne).

Kto w takim razie wyraża zgodę – Twoje dziecko czy Ty?

Nie ma w tym przypadku ustalonych reguł. Wiele zależy od powagi lub trudności sugerowanego leczenia. Twoje dziecko może być wystarczająco dojrzałe, aby wyrazić zgodę np. na szczepienie przeciwko zapaleniu opon mózgowych. Natomiast zbyt wysokie byłoby oczekiwanie, aby dziecko zrozumiało wszelkie informacje niezbędne do wyrażenia zgody na operację serca.

Nawet, jeżeli Twoje dziecko jest wystarczająco kompetentne, aby samodzielnie wyrazić zgodę, osoby oferujące leczenie będą je zachęcać, aby w podjęcie decyzji zaangażować również Ciebie. Jeżeli jednak dziecko odmawia podzielenia się informacją o leczeniu z rodzicami, pracownicy służby zdrowia i opieki społecznej muszą to życzenie respektować.

O czym Ty i Twoje dziecko powinniście wiedzieć?

W celu podjęcia decyzji, powinny Tobie i Twojemu dziecku zostać udzielone informacje na temat oferowanego leczenia lub opieki. **Jeżeli uważasz, iż nie zrozumiałeś lub nie otrzymałeś wystarczających informacji, powinieneś zawsze zadawać pytania.** Na przykład:

- Na czym polega leczenie lub opieka?
- Jakiego rodzaju korzyści mają oni nadzieję przez to uzyskać?
- Jakie są szanse uzyskania takich korzyści?
- Czy istnieją jakieś alternatywy?
- Czy pociąga to za sobą jakieś ryzyko? Jeśli tak, to jakie?
- Jeśli istnieje jakieś ryzyko, czy jest ono duże czy małe?
- Co się może stać, jeśli dziecko nie otrzyma leczenia lub opieki?

Czasami osoba prosząca Ciebie o wyrażenie zgody nie będzie potrafiła udzielić odpowiedzi na Twoje pytania. W takim przypadku poproś ją o znalezienie odpowiedzi lub zorganizowanie spotkania z kimś innym, z kim będziesz mógł porozmawiać o swoich obawach.

Jeżeli nie mówisz po angielsku, poproś o obecność tłumacza. Możesz również poprosić o tłumaczenie wszelkich otrzymanych na piśmie informacji. W przypadku uszkodzenia sensorycznego (u Ciebie lub u Twojego dziecka), np. problemów ze słuchem lub jakichkolwiek innych potrzeb komunikacyjnych, zapytaj o dostępną pomoc.

Ile mamy czasu na podjęcie decyzji?

Jeżeli Twoje dziecko lub Ty potrzebujecie więcej czasu, aby przemyśleć decyzję, powiedz o tym. W nagłych wypadkach może zaistnieć konieczność szybkiego podjęcia decyzji, natomiast w każdym innym przypadku, ilość czasu przeznaczony na podjęcie decyzji zwykle zależy od potrzeb Twoich i Twojego dziecka. To od Was dwóch zależy, czy leczenie zostanie rozpoczęte czy nie.

A jeżeli moje dziecko odmówi poddania się leczeniu?

Czasami dzieci, które są w stanie podejmować samodzielnie decyzje odmawiają poddania się leczeniu, które ich rodzice chcą, aby zostało podjęte. Pomimo tego pracownicy służby zdrowia mogą prawnie unieważnić decyzję dzieci i rozpocząć leczenie, jeżeli rodzice wyrazili na nie zgodę.

Młodzież może jednak mieć pretensje z powodu poddania ich leczeniu wbrew ich woli, dlatego lepiej dla wszystkich jest unikać takich sytuacji.

Jeżeli Twoje dziecko odmawia poddania się leczeniu, dowiedz się jakie są jego obawy zanim rozważysz działanie wbrew jego woli. Pod warunkiem, że choroba dziecka nie zagraża jego życiu, możliwe może być odłożenie leczenia do czasu, kiedy dziecko wyrazi na nie zgodę.

Zalóżmy, że nie chcę, aby moje dziecko zostało poddane leczeniu lub zabiegowi?

Możesz nie życzyć sobie, aby Twoje dziecko zostało poddane konkretnej metodzie leczenia lub konkretnemu zabiegowi – np. w przypadku antykoncepcji. Jeżeli jednak Twoje dziecko jest wystarczająco kompetentne, rozumie co się z tym wiąże i o to prosi, prawo **zezwala** pracownikom służby zdrowia na przeprowadzenie leczenia czy zabiegu, który uważają za odpowiedni. Chociaż zawsze będzie się zachęcać dzieci do poinformowania o tym rodziców, jeśli dzieci tego odmawiają, ich wola będzie respektowana.

Zalóżmy, że nie jesteśmy zadowoleni ze sposobu, w jaki poproszono nas o wyrażenie zgody – co wtedy?

Powinniście wówczas podzielić się swoimi obawami z pracownikami służby zdrowia i opieki społecznej, z którymi macie do czynienia, tak aby mogli oni postarać się Wam pomóc. Jeżeli jednak nadal nie jesteście zadowoleni, możecie złożyć skargę. O procedurze składania skarg możecie dowiedzieć się od Organizacji Służby Zdrowia i Indywidualnych Usług Społecznych (The Health and Personal Social Services Organisation), która odpowiada za opiekę nad Twoim dzieckiem. Macie także prawo szukania pomocy w lokalnej Radzie Służby Zdrowia i Opieki Społecznej (Health and Social Services Council), która reprezentuje interesy społeczeństwa oraz udziela informacji, porad oraz wsparcia w odniesieniu do służby zdrowia i opieki społecznej.

Czy chciałbyś uzyskać dodatkową pomoc przy wyrażaniu zgody?

Poniżej znajduje się lista organizacji, z którymi możesz skontaktować się w sprawie otrzymania dalszej pomocy oraz wsparcia odnośnie wyrażania zgody na leczenie i opiekę.

Health and Social Services Councils

Eastern Health and Social Services Council

1st Floor
McKelvey House
25-27 Wellington Place
Belfast
BT1 6GQ
Tel.: 028 9032 1230
Minicom: 028 9032 1285
Email: ecouncil@ehssc.n-i.nhs.uk

Southern Health and Social Services Council

Quaker Buildings
High Street
Lurgan
BT66 8BB
Tel.: 028 3834 9900
Minicom: 028 3834 6488
Email: reception@shssc.n-i.nhs.uk
Strona WWW: www.shsscouncil.net

Northern Health and Social Services Council

8 Broadway Avenue
Ballymena
BT43 7AA
Tel.: 028 2565 5777
Minicom: 028 2565 5777
Email: info@nhssc.n-i.nhs.uk
Strona WWW: www.nhssc.org

Western Health and Social Services Council

“Hilltop”
Tyrone and Fermanagh Hospital
Omagh
BT79 0NS
Tel.: 028 8225 2555
Minicom: 028 8224 8389
Email: lpreston@hilltop.n-i.nhs.uk

**Parents Advice Centre
(Centrum Doradztwa dla
Rodziców)**

Franklin House
12 Brunswick Street
Belfast
BT2 7GE
Tel.: 028 9031 0891
Infolinia (doradztwo): 028 9023 8800
E mail: belfast@pachelp.org
Strona WWW: www.pachelp.org

Centrum świadczy usługi dla rodziców i młodzieży, udzielając wsparcia, wskazówek oraz doradztwa.

**Children's Law Centre
(Centrum Prawa dot. Dzieci)**

3rd Floor
Philip House
123-137 York Street
Belfast
BT15 1AB
Tel.: 028 9024 5704
Infolinia (doradztwo): 080 8808 5678
Minicom: 080 8808 5678
Email: info@childrenslawcentre.org
Strona WWW:
www.childrenslawcentre.org

Centrum udziela pomocy młodzieży oraz ich rodzicom; pracownicy centrum pracują z dziećmi oraz rozumieją prawo, które ich dotyczy.

Wydział może udostępnić treść tego dokumentu w irlandzkiej i kantońskiej wersji językowej, na kasecie audio oraz napisaną w alfabecie Braille'a. Rozważane będą również prośby przetłumaczenia dokumentów na inne języki mniejszości etnicznych.

Department of Health, Social Services & Public Safety
(Wydział Służby Zdrowia, Opieki Społecznej oraz Bezpieczeństwa Publicznego)
Castle Buildings
Belfast BT4 3SQ

Telefon: 028 9052 0534
Telefon tekstowy: 028 9052 7668
www.dhsspsni.gov.uk/consent

Nr ref.: 202/02